

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de las Tres-Creus, n.º 9
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell 2 rels al mes.
Fora 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

OBRA NOVA

✦ **MAR * Y * CEL** ✦

TRAGEDIA EN TRES ACTES Y EN VERS

ORIGINAL DE

DON ÀNGEL GUIMERA

Se ven al preu de **DOS pessetas** en lo Centre de Suscripcions de Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, núm. 4, Sabadell.

CATALUNYA EN LA EXPOSICIÓ UNIVERSAL DE BARCELONA

Próxima está ja la obertura definitiva del gran Certámen internacional, y encara dura entre 'ls catalans lo dupte de si es possible, contra tots los vents y per l' esforç aislat de una regió aclaparada com la nostra, l' arribar á organisar dignament una manifestació tan imensa com es la que 's prepara en la capital.

Se necessitan tals condicions pera dur á port aquella obra, s' exigeixen tantas circumstancias per son bon éxit, que tot just devant la evidencia se pot arribar á creurer que 'ns trobém propers ja de sa consumació, talment com si haguessem resolt un dels mes difícils problemas que ab rutinaria preocupació havíam considerat sempre com á irresolubles per no havernos atrevit may á plantejarlos sériament.

Estém, donchs, abocats á la nobilíssima lluyta de la inteligencia y del trevall, y ara cal pensar sobre tot en quin paper hi farém nosal-

tres devant de la producció estrangera, que per desigual competencia tant perjudica y acapara 'ls mercats de Espanya, ab menyspreu de las fonts de riqueza del pays.

Bona ocasió es la present pera mostrar qui som los catalans. Be es veritat que no devem fernos ilusions somniant l' expectativa de una complerta victoria, pero tampoch nos havem de encongir ni atemorizar per la por de una vergonyosa derrota.

Hem tingut constancia, activitat y enginy pera avansar bastant, ab destorbs y tot, y 'ls fruyts que de tal laboriositat podém presentar al mon son tan dignes de atenció que de segur causarán general sorpresa.

Apenas hi ha estranger que al visitar á Espanya no cregui dirigir-se á un poble atrassat y bullangero, ahont se pensa molt en tonterías com las *corridas de toros* y ahont poquíssim se reflexiona sobre l' aspecte sério de la vida relacionantla ab la verdadera y ben entesa empenya del progrés. Baix aquet punt de vista, tenim ja bon tros de terreny guanyat, perque judici tan original com á fora se guarda de Espanya, ha de quedar forsosament desvanescut al ser aplicat en aquesta regió, quals filis son mes práctichs y positius en la aplicació de la seva activitat, de lo que ells se pensan.

Y aquesta ventatja natural que per de prompte 'ns ha de afavorir no la hem de descuydar de cap de las maneras. Per ella animats, treballém sense descans ab lo seny y ab lo bras pera darli major relleu, presentant en lo possible enlluernadora claror als ulls dels forasters que 's creyan haver vingut á un lloch de tenebras.

Nosaltres contém ab poderosíssims ressorts pera lograr tal efecte y si no 'ls aprofitessim foram insensats. Las nostras industrias es cert que no han pogut competir ab las de fora, pero no ha sigut tan per rebaixament de calitats com per diferencia de preus; y si 'ls nostres governs, haguessin sigut protectors del pays, deixantlas enrobustir á mida del temps ab l' incentiu de la prosperitat y desenrotllarse ab la ajuda de majors y mellors recursos sense dupte, que á curta fetxa haurian pogut competir lliurement y sense gran desventatja absoluta ab las que avuy tendeixen á anularnos per complert:

De lo qual resulta á nostre modo de veurer, que la producció catalana ha de fer una verdadera revelació en la Exposició Universal

de Barcelona si á ella hi concorre com pot y deu ferho. L' intel·ligent que ab tal ocasió, examini 'ls productes de competència, haurá de atendre en ells, no al preu sinó á la qualitat, y si en aquest concepte podem fer algo de bó, tenim obligació de portarho á la lluita pera que honri á Catalunya y la acrediti degudament.

Hi há d' entrar en aquest empenyo á mes de la esperança de revifament en los negocis, un orgull de poble, un amor propi de rassa que no pot permetrer que se l' esborri de la consciència del món, si encara té alé potent de vida pera sostenir avuy ab las armas de la pau y del avens científich, artístich é industrial y mercantil, lo nom honrat y la gloria immortal que en altres épocas essencialment distintes sostingué ab las armas de la guerra y pels drets de la conquesta.

Existeix en nosaltres un ánima que no ha mort encara y que dona vida real al nostre organisme. Devém. donchs, donarla á coneixe.

Ab tot; ¿lograrém fer un paper digne de las aspiracions verament catalanas?

Aixó han de dirho 'ls nostres productors. Tots ells concorrin á la Exposició ab sos mellors articles, los agricultors y 'ls industrials, y entre aquestos, los mil y ún que á distints se dedican. Procurin unir al mérit y valor en lo exposat lo gust en la manera de instalharho, y després restin tranquils que la justícia no s' ha de fer esperar.

Cumplint ab tal obligació, se farán acreedors á la més bona sort en los fruits de son treball y al mes entusiasta agraïment de la Pátria que en ells ha confiat son bon nom.

SECCIÓ POLÍTICA

Paraules del senyor Albareda en lo Senat:

«Lo sistema parlamentari hi ha que protegirlo y rodejarlo d' autoritat, per esser lo millor escut de la llibertat pacífica y regular.»

Pocas vegades s' han dit mes tonterias en tan pocas lletres.

Perque 'ls primers en desprestigiari y umplir de llot al sistema parlamentari son los Albaredas espanyols.

Y en cambi, aquest sistema tal com está avuy, no es mes que l' escut dels que á costa d' Espanya s' engreixan cada dia mes ab los rosegons de las provincias tan castigadas per los butxins de la nostra Pátria.

Diu *El Diario Español* que en la majoria parlamentaria hi han molts *Catalismos*.

A tot arreu n' hi han be prou.

Proba n' es que Espanya l' han convertida ja en una taberna en la qual van á ferhi sas habilitats los pinxos de la política.

Aixís està la nostra nació de perduda y de miserable.

Á mercé dels *valientes* de taberna que la atropellan tot lo día.

De un periódich madrileny:

«Tots los interventors proclamats en Carballino pera la elecció d' un diputat á Corts han resultat adictes.

Tots.

Aprengui 'l govern francés pera un' altra vegada.

Perque lo que acaba de succehir ab lo general Boulanger ya no te remey.»

Poch te qu' apendre Fransa si vol imitar al Govern d' Espanya en aquest assumpto.

Qu' es digui lliberal sense serho.

Que no faigi cap cas de la nació.

Que la llensi á la miseria pera pendrerli las forsas.

Y que perdi la vergonya.

Ab aquestas quatre cosas pot lo govern de Fransa fer diputats al seu gust.

Mes no ho farán 'ls francesos.

No han oblidat encara la més petita noció de dignitat y amor patri.

Ab tot y haverne perdut bastant aquestos días.

Escenas vergonyosas parlamentarias:

Entre 'l general Cassola, ministre de la Guerra, y 'l general Primo de Rivera, marquès d' Estella.

Los insults y desvergonyiments van estar á l' ordre del día.

Fins un senador va exclamar: ¿Ahont estém?

¿Ahont vol que estigan!

Rodolant lo precipici en que han tirat á Espanya los partidaris del centralisme.

Enfonsantnos en la miseria per culpa de 'ls politichs espanyols que no saben lo que es Pàtria ni n' han tinguda may.

¿Hont hem de ser?

En l' abim de la desesperació que sofreix tot poble honrat y digne al veures prostergat y escarnit.

¿Ay dels miserables lo jorn de la reivindicació!

En Salamanca han condemnat los Tribunals á dos mesos y un dia d' arrest major á unas pobres personas que havian robat un feix de llenya la vigilia de Nadal, pera poguer escalfarse.

¿Quin càstich mereixen donchs los que han robat la felicitat d' Espanya llen-santnos á la miseria?

Lo corresponsal en Barcelona de *El Imparcial* ja fa temps que venim observant que no entén gaire en los assumptos que tracta.

Si *El Imparcial* fos un periódich d' importancia en Europa, hauria fet mes mal á l' Exposició Universal de Barcelona que todas las criticas plegadas.

Deya un d' aquestos días lo citat corresponsal que la Junta de la Exposició no mes feya que informalitats y que 'ls expositors extrangers havian amenassat ab agafar 'ls trastos y sortir de Barcelona.

Aquesta... indignitat feu que 'ls mateixos expositors extrangers contestessin

negant tot quan deya lo corresponsal, lo qui (¡vaya un talent!) ho havia copiat de *El Diluvio*.

¿En la redacció d'aquest periódich es ahont va enterarse lo senyor Moles pera escriurer sas impresions á Madrid?

No es estrany, aixís, qué eseriga las barbaritats mes grans que 's pujan imaginar-se.

¿No sab lo senyor Moles, que en tot lo que siga descaro y poca conciencia periódística, mereix ben be aquell paperot lo nom de *Diluvio*?

Valent sistema d'escriurer *imparcialment* qui acut á sucar la ploma en las clavegueras del odi y de la rabia dels despitats.

LO BRINDIS

Per fi, hi hem arribat. Ja s'inaugurá. ¿Qué? ¿La Exposició? No, senyor: lo regnat del brindis.

¡Lo brindis! aqueix Emperador, aqueix Sumo Pontífice, aqueix gran Tamerlan de tots los géneros literaris haguts y per haver; lo mes efímer y no obstant etern; lo mes feble al naixer, y aixís y tot, omnipotent; risible á voltas (quasi sempre) de portas en dins; de transcendencia incalculable, de portas en fóra; Triboulet als postres del ápat; Bismarck en los telégramas de la prempsa universal. ¡Oh, 'l brindis!

¡Miréulo! S' aixeca encongít, tímit, ab lo ventrell rehinflat, lo cervell febrós, hont s' escarxan las bambollas del *champagne*; hont fulguraran en desfets anells de foch los vapors del licor fort; hont bat ab modesta vibració la forsa oculta y concentrada del café. S' aixeca—deya—y estén una tímida llambregada sobre l' inmensa estovalla, enlluernadora com llampa de néu: sobre la llarga taula coberta de escampada vaxella; al entorn dels comensals afilerats que apartan los ulls, avergonyits com ell del seu paper ridícul, y que l' abandonan á las propias forsas, refugiats ab llur cortedat, alarmada ab la proximitat de la tanda. ¡Silenci!... Lo brindis rondina encara entre dents «no se que vaig á dir»... Mes, ja obra la boca: «Senyors»... La primera frase es la apresada: surt correcta y neta... com una gacetilla ab galicismes... La segona ja adquireix entonació; es una repitició embullada de la anterior en la que brilla lo primer esquitx del *champagne* bullent; á la tercera, ramors d' aprobació; lo brindis se redressa un xich; després se va exaltant ab lo ramor de sa propia paraula; creix, se deslliga, 's precipita, ho arreballa tot, ja no sab lo que 's diu, sembla un

baladrer (mes picaments); ja ha trobat l'última y gran bestiesa (aplausos aixordadors)... y cau aplomat altra vegada en la cadira butzinant, groch d' emoció: «Ni se que he dit.» La sala li roda, li baten los polsos. Un xich d' amargantor á la boca y un gran soroll d' aplausos y noras bonas... héusho aquí tot.

Pero lo brindis *que no sab lo que ha dit*, se refá immediatament; agafa la gegantina roda de la premsa periódica ab la ma dreta, amarra la maneta del telégrafo ab la esquerra, y als cinch minuts, aquella ximpleria 's converteix en idea lluminosa que abdos mons llegeixen: aquell *fantoche* desllorigat sembla ja un robust Apolo, y lo que es mes, la improvisada y buyda perorata imprimeix carácter inesborrable al aconteixement: ¿Qué la ciutat, que 'l pays, que la nació, que la societat han donat mostrás d' esser aixís ó aixás?... Donchs encara hi ha ximplers que ho creuen: tal com sona, ho creuen: sembla impossible pero n' hi ha.

Lo brindis ha trabucat la significació de tot lo anterior y de tot lo posterior á ell, en mitj quart de... *jalegría!*

*
**

Tres ó quatre dinars s' han donat ja ab motiu de la Exposició. ¡Ja li hem vist la cara al brindis!

Encara no rustim y ja enllafís... vull dir, ja brindém.

Y no sols li hem vist la cara, sino que l' hem pogut examinar en totas sas infinitas varietats. Lo potxinet-li 's disfresa ab molts vestits.

Recurrent los periódichs d' aquets últims días, lligats de peus y mans devant d' aqueix titella oratori, tenim los brindis següents:

Lo brindis oficial que xipolleja entre llochs comuns á gratient, per por de comprometre á ningú ni comprometre á res, y que sol esser, en sa segona part, una lletania interminable de gracias y llors á tota personalitat oficial desde 'ls poders del Estat á *los honrados ciudadanos que han cooperado á tan gigantesca obra*. Generalment acaba ab invitacions á la premsa *esa gran palanca de la civilización y del progreso*. Lo *fantoche*, en arrivant aquí, ja s' agafa á la maneta ab tota anticipació. Y la *gran palanca* pren nota corrents, encara que en aquets dinars la premsa estiga representada en mes d' una meytat, per ilustres desconeguts dels seus *companys* d' ocasió, desconeguts als

quals tant los hi fá lo «progrés» y demés picarols com lo cuyner del dinar.

Ve després lo brindis-intermedi; un d' aqueixos senyors que 'ns estiman molt y figuran per tot, sens que sapiguém perque y 's fan llenguas de la activitat y laboriositat dels catalans. Aquest sol ser lo brindis pont, lo brindis-alusió, pera que parli aqueixa ó l' altra corporació allí representada.

Y la corporació aludida llensa l' escuradents y s' aixeca. Es lo brindis-adulació, ó 'l brindis-cortesía, segons los casos: en ell surt á rel·luir *esta hermosa ciudad, Manchester de España, el humo de las chimeneas y el rumor de las máquinas, la franqueza proverbial de los hijos de esta tierra; Cataluña y España y España y Cataluña, la patria común, nuestra madre, que si algunos ilusos con espíritu mezquino y estrecho... etc., etc.* Y s' acaba oferint incondicional apoyo á tot lo mon en nom de la *santa fraternidad de los pueblos*. Aquest brindis s' asseu pensant: Aía, aplaudiu, beneyts, cursis, malcriats, y botiguerets... Es lo brindis d' alcans polítich.

Hi ha també 'l brindis-pseudo-americá, diamant idem, buyt y llampant com un cuhet, incoherent y reventant de tan inflat; brindis d' anticuelas, d' adjectius ditirámichs, *de la causa de la libertad y la fraternidad y las cadenas luminosas y las aves del paraíso de rico plumaje*: brindis en que surten á rel·luir *las felices márgenes* de no se quin riu, que recordan la frase del apotecari de *Guerra en tiempo de paz... Nacido en las floridas márgenes del Pó...* brindis en que 's compara á las ciutats ab gotas de rosada... ¡Home!... ¡aixó ni en broma!...

Y ve 'l brindis-degá de la premsa local, modestet, gacetilla estereotipada, sempre la mateixa.

O 'l brindis-arquitecte de las obras, mes modest encara que l' anterior, avergonyit, apenas-brindis y, com tot lo modest, dels pochs que tindria dret á aixecar lo cap. Aquest es lo brindis del talent, que penjá en l' ayre 'l mateix enteixinat ahont van á perdrers tantas declamacions de la vanitat, y, no obstant, s' encongeix, se retira, tremola, s' escorrompeix y á grastcient cedeix la paraula al *xarlatanisme* que aprofita la ocasió que li abandonan.

Es tan pobret que, al sentirlo, tota timidesa cobra alé, tota pussi-lanimitat pren forsas.

Y allavors, dels quatre extrems de la taula, uns darrera 'ls altres, s' enardeixen mútuament y s' axecan barbotejant tots los brindis X de compromís, ó que fan acte de presencia, ó enamorats de la ingeniositat ó metàfora que 'ls ha fiblat de repent...

Lo brindis X, que s' alsa molt entusiasmat... per l' éxit de la Exposició!!!

Lo brindis X del representant d' una corporació qualsevol, que dú l' encàrrech de felicitar... al qui va imprimir las esquelas de convit.

Lo brindis X enginyós, que nota que aixís com son set los pecats capitals, també son set las forsas vivas de la pàtria, reunidas en *aquella gran manifestación de la paz y la fraternidad universal*.

Lo brindis X que acaba en vers ab cada ripi y cada ximplesa que ja sembla 'l colmo de la gran y momentánea bojería. Es lo de «aném-sen.»

Per lo qual, lo brindis oficial s' apressura á acabar resumint: aixó es, repetint en un sol párrafo totas las fórmulas inspiradas que s' han dit, y declarant *el vehemente entusiasmo del corazón ante aquellas glorias de la grandeza de la pàtria y del trabajo, las únicas inmarcesibles y capaces de cimentar la prosperidad de los pueblos*.

Y tots los brindis, grants y xichs, se 'n van corrent cap al manubri pera trametre al mon enter llurs paraulas, que, repetidas per inmens y universal reclam, adquireixen proporcions colossals ab la distancia, estenent falsas é importunas ombras sobre 'l caràcter de la fructífera empresa.

*
* *

Pero 'l brindis Barcelona, ¿hont es? Son esperit real y positiu, son esforços imponderable, son geni emprenedor, sa activitat cotidiana y callada, son pensament latent y genuí, sa literatura propia, son caràcter heretat, sas tradicions ocultas en la llar ó en lo mes íntim del ànima, son orgull racional ó sas queixas lligítimas, sa cortesia may desmentida, y menos avuy que may, sa cortesia que no participa de la vanitat nécia y de cap passió hóstil, y que está sempre disposada á reverenciar al mérit de debó, vinga d' hont vinga; Barcelona, en fi, ¿hont es? Aquesta no brinda. Hostaler, permet que sos hostes fassin de *cicerone* en sa propia casa. Iniciador y realisador d' una empresa,

consent que la ensenyin los estranys, ja que l' element oficial no pot ferho be, mes que volgués. Provinciá encongit, ó pacient ó cándit, tolera que acampin al entorn de sa obra tots los passatjers é interessats reclams. Míraho, Barcelona, míraho; segueix muda y retreta guardant ton brindis. Haurás fet lo major esfors de ta vida, haurás preparat l' acte mes trascendental pera tú en aquest sigle, haurás compromés la teva hisenda, ¿pera qué?... pera que s' alsi ab tota la gloria, lo brindis *fantoche*, lo brindis-exòtich, que, aferrat al telégrafo, te presentará á las nacions, no ab ta fesomía real, sino ab la carátula que als seus interessos importi. ¡Lo brindis, heus aquí l' enemich!

J. YXART.

(De *La Vanguardia* de Barcelona.)

LA ARANYA ⁽¹⁾

CANSONETA

Per tant que xiscla ma estimada,
aixís que 't ven, tota esglayada
y ab sos xisclets sembri un trasbals,
no 't puch negar ma simpatía,
travalladora de tot día,
perque t' admiro tant com vals.

Tú, bestioleta laboriosa,
vas fent ta feyna primorosa
adalerante ab ton intent;
tú, arrebossada en blanca fosca
mereixes be cassar la mosca
parássit vil é impertinent.

Tú, vaporosa com imatge
que 'ns condormeix, trobas hostatje
en los recons mes ascondits,
y allí refiada, allí contenta,

(1) Llegida per son autor la nit del 3 de Mars últim aniversari de la fundació del «Centre Català» e Sabadell.

fas, prim-miranthi, ta obra lenta
contra mosquetas y mosquits.

¡Oh! qui 't pogués veure agrandida
pera posar la teva vida
al servey gran d' una gran lley!
Contra 'l moscam de terra llunya
que va xuclantnos Catalunya
¡que 'ns ne fariás de servey!

J. RIERA y BERTRÁN.

ATENEO ARENYENCH

QUART CERTÁMEN LITERARI

Aquesta Societat, cumplint ab un dels fins mes importants de la seva institució, se dirigeix novament enguany als poetas y escriptors que vullan concorrer al present certámen literari; pera que, podent oferirlosli los premis que á continuació van descrits, se serveixin remetre los fruits novells de llur treball é inspiració, per lo major lluhiment del mateix y propagació del amor á las bellas lletras, tant com bellas útils.

PREMIS

I. *Una flor natural* será concedida al autor de la millor poesia lírica. Lo poeta afavorescut en farà present, com es costum, á la dama de sa elecció, que será proclamada reyna de la festa, y presidirá la solemnitat á que mes avall se fa referencia.

II. *Una Colecció de obras literarias*, que ofereix l' Ateneo, será entregada á qui resulti esser l' autor del millor romans ó poesia descriptiva que narri algun fet históric ó tradició popular de Catalunya, preferintse en igualtat de mérit la que sigui referent á Arenys ó á la seva comarca.

III. *Un exemplar de la Historia de Cataluña y de la corona de Aragón* (edició novíssima) escrita per D. Victor Balaguer, oferta per la Excm. Diputació provincial de Barcelona, al autor de la millor monografia histórica relativa á las «Correias dels piratas argelins en las costas catalanas.»

IV. *Un objecte d' art* que ofereix l' Exssim. Sr. D. Lluís Antunez, Gobernador Civil de la Provincia, será concedit al autor del millor treball en prosa sobre la «Influencia de la educació en las costums.»

V. *Una colecció de obras sobre diferents rams de la ensenyansa técnica*, premi que ofereix D. Francisco Torrent, se donará á qui mes cumplidament tracti lo tema «Reformas y milloras necessarias en l' Ateneo Arenyench per lo mes cabal compliment dels fins principals del seu institut, que son: la propagació dels coneixemenis científichs, literaris y artistichs; l' avansament moral del país y lo foment dels interessos materials.»

VI. *Un album dels Papas*, edició hispano francesa de gran luxu, traduhida del alemany per lo molt il·ltre. Dor. D. Joseph Vallet, ab los retratos originals de 258 pontífics soberans, además de altres 130 magníficas láminas, premi de que es donador lo Sr. D. Joan de Cabirol y Nadal: lo guanyará qui sigui l' autor del millor escrit en prosa ó vers respecte á las Bodas d' Or de Sa Santetat Lleó XIII.

VII. Un exemplar de la *Historia de Catalunya y de la Corona de Aragón* per l' Excm. Sr. D. Victor Balaguer, que ofereix lo Magnífich Ajuntament de Arenys de Mar, se concedirà á la millor «Estadística demogràfica, administrativa, judicial, agrícola, comercial é industrial de aquesta vila y son partit desde l' any 1840.

VIII. *Un objecte d' art*, donatiu del Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Barcelona don Jaume Catalá y Albosa, será concedit al autor de la composició en vers que millor descrigui una costum popular religiosa de la vila de Arenys, ó sa comarca.

IX. *Una rica escribania de argent* oferta per D. Andreu Lloberas, se concedirà al autor de la poesia que millor canti «L' amor de mare.»

X. *Un objecte d' art alegórich*, ofert per D. Antoni Ferrer y Arman: se concedirà al autor de la millor memoria sobre l' «Origen, desenrotlló y causas de la decadencia de la construcció naval en las costas de Catalunya.

NOTA.—A mes dels premis indicats podran adjudicarse los accessits y mencions honoríficas que lo Jurat crega convenient, si no s' hi oposa la expressa voluntat dels autors.

La lectura de las poesias premiadas y solemne distribució del premis de certámen que s' anucia se celebrarà lo dia 10 del vinent Juliol, ó siga lo según dia de la festa major de la present vila. Lo plasso d' admissió fineix lo 28 de Juny.

Totas las composicions haurán d' esser inéditas y originals. Haurán d' estar escrites en llengua catalana ó castellana indistintament, exceptuant las que obtin als premis I y IX que s' volen ab precisió catalanas.

Anticipadament se publicarán los titols y lemas de las composicions premiadas para que vinga en coneixement de llurs autors y pugan estar presents á la adjudicació dels premis.

Lo Jurat calificador será constituit per los senyors següents: Mossen Jaume Col·lell, *President*, D. Francisco de P. Calbetó, D. Rogeli Columbié, D. Joseph Gassó, D. Francisco X. de Prats, D. Manel Ribot y Serra, D. Eugeni Bordas, *secretari*.

Los traballs, haurán de dirigirse á aquest últim en Arenys de Mar. A cada un haurá de acompanyar un plech clos que continga lo nom del autor. En la coberta se ha de escriurer lo mateix titol y lema que porti la composicio que acompanyi.

L' Ateneo se reserva per un any la propietat de las que obtinguin premi ó accésit. Los plechs que contengan los noms dels autors de las restants, serán cremats en l' acte de la adjudicació dels premis.

Arenys de Mar 10 Abril de 1888.—Lo president de l' Ateneo, Joseph M.ª Valeda.—Lo secretari de l' Ateneo, Joseph Graupera.

NOVAS

Traduhim ab molt gust de la *Revista de Sabadell* lo següent:

“En un de nostres números anteriors donavam compte, ab gran satisfacció, de que en la escola pública de noyas que dirigeix la distingida professora D.ª Joaquina Torras se havia introduhit la lectura de trossos escullits de literatura catalana, en prosa y vers; y ab tal motiu excitabam á ne 'ls professors de Catalunya á que seguissen lo laudable exemple de la Sreta. Torras.

Ab gran contentament havem sapigut que en la escola que en Sallent dirigeix lo celós professor D. Joan Coll y Verdaguer se ha adoptat també la lectura de composicions catalanas, per lo cual felicitém coralment al Sr. Coll.

Los professors de Catalunya deuben seguir lo digne exemple que aplaudim, populari-

sant nostra literatura, medi poderós pera infiltrar en lo cor dels tendres deixebles l'amor á nostra estimada pátria catalana."

Ha cessat en lo càrrech d' administrador de aquest setmanari, don Rafel Ilonch y Roca, havent passat á substituirlo don Fermí Ribera.

Ahir dissapte celebrá lo *Centre Escolar Catalanista* de Barcelona una important vetllada literaria musical, la qual se vegé concorreguda per una numerosa y escullida concurrencia.

La falta d' espay y temps nos priva avuy de ferne una estensa ressenya la que guardem pera 'l número próxim.

Nostre distingit amic don Joaquín Riera y Bertrán, nos ha enviat un exemplar del seu drama en tres actes y en prosa *Gent de mar*.

Li agraïm la distinció que 'ns ha dispensat.

Lo passat dilluns en la vehiua ciutat de Tarrasa, una ma criminal posá un cartutxo de dinamita en una finestra de la casa abont habitan los senyors Sala germans, produhint una forta trepitació. Causá l' explosió alguns desperfectes y 'l consegüent susto en lo vehinat y en l' apreciable familia Sala.

Afortunadament no tingué que lamentarse cap desgracia personal.

Hem rebut lo quadern núm. 25 corresponent al 24 de Mars prop passat de la *Revista La España Regional*.

Lo sumari que conté es del tot escullit, com acostuman á serho sempre los de la esmentada *Revista*.

La subasta pera las obras de reforma de nostras Casas Consistorials, han sigut adjudicadas al contratista d' aquesta ciutat don Emili Comerma y Casanovas.

Ditas obras s' han comensat ja y s' activarán tot lo possible, á fi de que quedin llestas del tot avans del próxim Aplech.

L' aplaudit autor dramátich don Eurich Gaspar está traduhint en vers castellá la tragedia catalana de don Angel Guimerá, *Mar y cel*.

Lo següent sorteix de la Loteria nacional per lo sistema de irradiació se celebrará lo día 28 del present mes.

Constará de 70,000 bitllets, á 30 pessetas cada un; dividits en décims á 3 pessetas, y de 7,002 premis en la forma següent:

Un de 100,000 pessetas, 6 de 15,000 pessetas cada un; 63 de 1,000; 630 de 500; 6,300 de 150 y duas aproximacions de 10,000 pessetas cada una, pera 'ls bitllets que contingan lo número anterior ó posterior al del premi major.

Traduhim de la revista *Lou Felibrige*:

"A propòsit de *La Atlántida*, direm que 'l *majanal* En Bonaparte Wyse, s' afanya en la traducció d' aquesta obra en vers; que 'n Albert Arnavielle n' está acabant una traducció

en vers llenguadocià (provensal montpellerí); y que un jove poeta marsellés, que maneja de bon ayre 'l francés y 'l provensal, n' enllesteix una traducció en vers francés, que 'l poch que n' hem vist nos ha fet naixer gran desitj de veurer l' obra acabada."

La societat valencianista "Lo Rat Penat", en la impossibilitat de celebrar los Jochs Florals lo segon diumenge de Maig pròxim, celebrarà aquestos en la próxima fira de Juliol.

Si ho saben los federalistas y dilucians de Barcelona los hi aniran á fer la competència.

Don Arthur Osona acaba de publicar, formant part de la Biblioteca de la Associació d' excursions catalanas un nou llibret sumament útil ab lo títul de *Guia itineraria de las serras de la costa de Llevant, ó sia del Besòs al Tordera*. Aquest llibre escrit ab l' estil concis que caracteriza á son autor y que tant bé escau en aquesta mena de publicacions, va seguit d' un estat dels habitants dels pobles que en ell se citan y un altre ab las latituds de las localitats que en lo mateix se mencionan.

En la *Guia* del senyor Osona s' hi detallan 126 excursions.

S' ha publicat elegantment imprés lo drama en tres actes y en prosa, titulat *Gent de mar*, original de nostre amic lo reputat escriptor don Joaquim Riera y Bertran, que s' estrená ab gran éxit l' any passat, en lo teatro de Catalunya, per l' "Associació d' autors dramàtics catalans."

Positivament se sab que S. M. la Reina Regent ha resolt que 'l día 16 de Maig pel matí arribará la Cort á Barcelona, que 'l 17 hi haurá recepció ab motiu del cumpleany de S. M. lo Rey don Alfonso XIII, y que 'l día 20 tindrà lloch la inauguració oficial de la Exposició Universal.

La nau central del Palau de la Industria en la Exposició Universal, quedarà illuminada per trescentas làmparas eléctricas de incandescencia y seixanta ó mes de focos d' arch voltaich, que penjarán del sostre.

S' ha posat en estudi en lo Teatro Romea, la comedia en un acte *¡Massa poch!* original de don Víctor Brossa y Sangerman.

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3,246 pessetas procedentas de 302 impositiões, essent 4 lo número de nous imponents.

S' han tornat 1,048 pessetas 66 céntims á demanda de 8 interessats.

Sabadell 15 de Abril de 1888.—Lo Director suplent, *Joaquim Casanovas*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

NUMERADOR AUTOMÁTICH

Se 'n ven un ab lo qual se pol numerar desde 'l número 1 al 9,999. Dirigirse á la Rambla, número 70.

LA EQUITATIVA DELS ESTATS UNITS

SOCIETAT DE SEGUROS SOBRE LA VIDA

Delegació de Espanya y Portugal, carrer de Sevilla, 16, Madrid
Delegació de Catalunya e Islas Balears, Rambla d' Estudis, 6, pral., Barcelona

Situació de la Societat en 1.er de Janer del present any

Actiu	duros 84.378,904'85
Pasiu, valuació al 4 per cent	» 66.274,650
Sobrant	» 18.104,254
Entrada total	» 23.240,849
Entrada per premis	» 19.115,775
Nou seguro en 1887	» 138.023,105
Seguro vigent	» 483.029,562

Honrat per la delegació de Catalunya ab 'l càrrech d' agent y representant en aquesta, de la esmentada Societat, he cregut convenient donar á conèixer, en obsequi als nombrosos suscrits que en Sabadell conta y al públich en general, l' estat floreixent ab que funciona, tant en América com en Europa, la Societat "La Equitativa" y al mateix temps oferir á quantas personas tingan á be suscriureshi pera aprofitar los beneficiosos fruyts que proporciona, que en la oficina de mon càrrech, carrer de *Balsas*, núm. 34, se donarán quants informes 's desitjan, relacionat sobre las diversas combinacions de seguro que aquesta important Societat emiteix, y se demostrarán los positius resultats que s' obtenen, no tant sols en los casos de mort, sino també si s' arriba ab vida al terme del temps d' acumulació estipulat en lo contracte.

Sabadell 1.er Abril de 1888.

Joaquim Miralles y Padrós.

✦ BOSQUEROLAS ✦

APLECH DE POESÍAS

DE

JAUME NOVELLAS DE MOLINS

Preu: Dos pessetas

Se ven en lo Centre de Suscripcions de Llorens Lladó, Sant Pau, 4.—Sabadell.

ORTOGRAFÍA CATALANA

Ó BREUS DOCUMENTS

PERA ESCRIURER CORRECTAMENT NOSTRA LLENGUA

PER

LLORENS PORTET

Preu: 2 rals

Se ven en lo Centre de Suscripcions de Llorens Lladó, Sant Pau, 4.—Sabadell.
A Barcelona 's ven en la llibreria de Eudalt Puig, Plassa Nova.

PERA 'LS MONTE-PIOS

Papeletas de cobro á 7, 8 y 9 rals milé, segons la classe del paper. 400 Estats, 80 rals; 1,000 Reglaments á 16 páginas, 35, 40 y 50 pesetas, segons la classe del paper.

Imprempta de J. Comas, Capmany, 18.—Sabadell

FESTA INAUGURAL DEL CENTRE CATALÁ DE SABADELL

Contenint tots los discursos y poesías que 's llegiren en la vetllada inaugural de dit Centre y los més importants del dinar que tingué lloch lo dia 27 de Mars de 1887.

De venda en lo Centre de sascripciós de D. Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, número 4, Sabadell.—Preu 1'50 pesetas.

TINTA COMUNICATIVA COLOR VIOLETA

Se fan Facturas, Cartas, Memorandums, Llettras y tota classe de documents.

Aquesta casa ha rebut grans colleccions de characters pera tota classe de traballs y especialment pera targetas á varios colors.

IMPREMTA, CAPMANY, 18.—SUCURSAL, RAMBLA, 70

JOAN COMAS.—SABADELL

TRES TARTANAS NOVAS PERA VENDRE

Dirigirse al guarnicioner Joseph Cuadros, carrer de Sant Joan.

ENCUADERNACIONES BARATÍSSIMAS

Se fan de totas classes y preus, Ilustracions y Obras de lujo, Novelas, etc., etc. Los libros se entregan á las 48 horas de encarregats.

RAMBLA, 70, CAPMANY, 18

TALLERS

DE

*Imprempta, Litografia, Encuadernacions
Llibres especials y ratllats*

JOAN COMAS FAURA

PAPERERÍA

Papers pera cartas de totas classes.—Paper "Mill."—Blanchet.—Fantasia.—Embalatje.

PLEGADORS DE PESSAS

Se fan plegadors de totas classes en fusta y en cartró, ab lo nom imprés, si aixís se desitja. Plegadors de 10 per 70 ú 11 per 72 centímetros, sense nom, á 12 duros milé y ab nom á 13 duros milé. En cartró á preus baratos.

TALONARIS

á 4 rals de 100 fullas de dos classes, á 5 rals los de Entrego y á 7 rals los de Pedido y de Vale.

IMPRESIONS

Facturas.—Sobres.—Memorandums.—Membrets.—Talonaris.—Reduccions de preu.—Tarjetas, etc., etc.

ENCUADERNADORS

de varias classes pera cartas.—Cápsas pera Facturas, Lletres, Rebuts y altres documents.

Tallers: Carrer de Capmany, núm. 18.

Sucursal: Rambla, núm. 70.